

Διεθνής Υποβάθμιση ή Εθνική Μεταρρύθμιση;

Εισήγηση Ομάδας Εργασίας I

ΣΕΒ Ανοικτό Φόρουμ 09:
**Η κρίση που μας απειλεί,
η κρίση που μας προκαλεί**

Εισηγητής: Γκίκας Χαρδούβελης *
Αθήνα, 7 Απριλίου, 2009

* *Οικονομικός Σύμβουλος, Eurobank EFG Group
Καθηγητής, Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Τραπεζικής Διοικητικής,
Παν. Πειραιώς & CEPR*

Διεθνής Υποβάθμιση ή Εθνική Μεταρρύθμιση

Περιεχόμενα

- I. Υποβάθμιση προ των πυλών:
Υψηλό βιοτικό επίπεδο αλλά
μακροχρόνιες ανισορροπίες**

- II. Η εναλλακτική της Εθνικής
Μεταρρύθμισης:
Προτεραιότητες πολιτικής**

I.

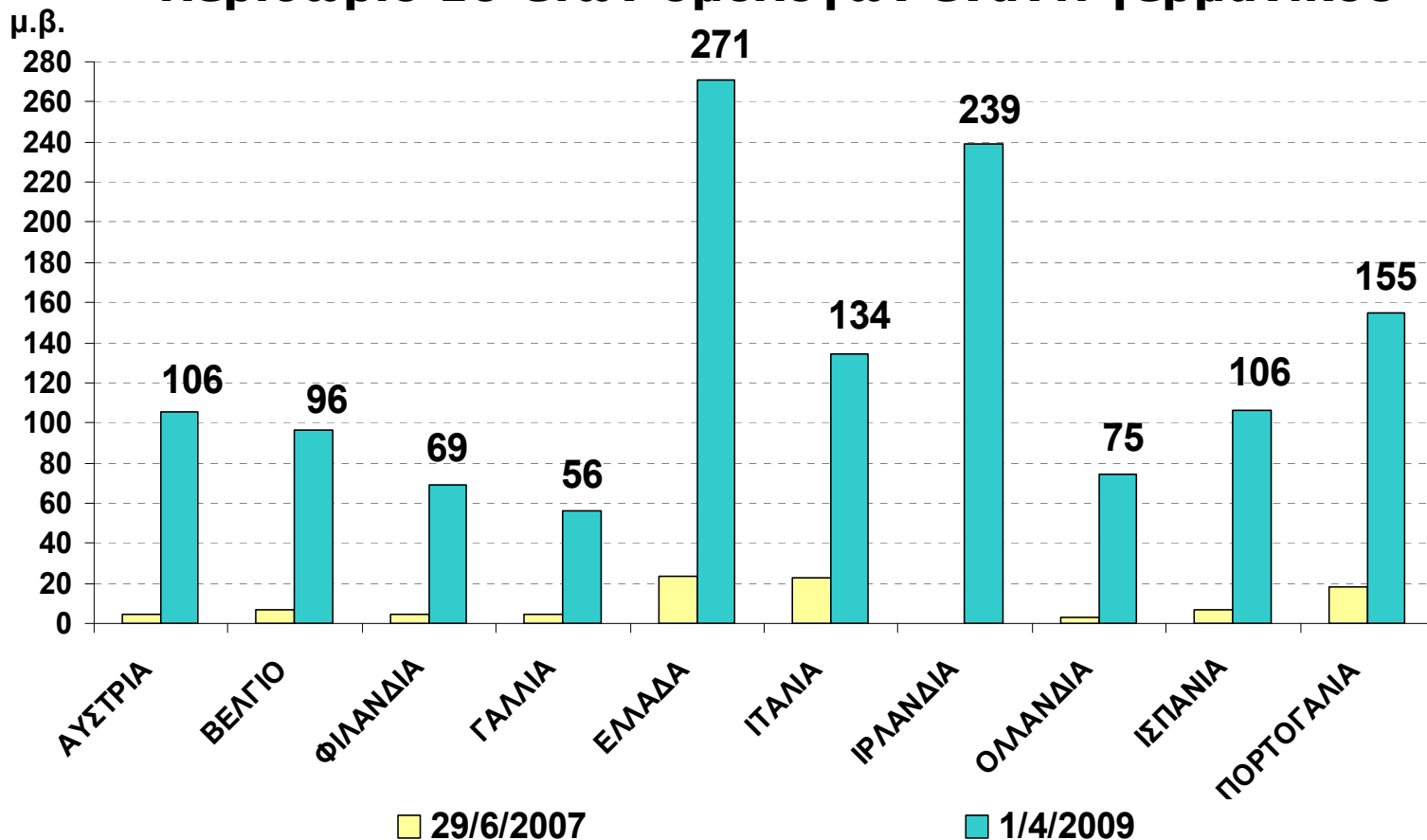
Υποβάθμιση

προ των πυλών

- 1) Πώς μας βλέπουν οι ξένοι στη διάρκεια της κρίσης
- 2) Το μοντέλο ανάπτυξης
- 3) Οι ανισορροπίες της ελληνικής οικονομίας

I.1 Αύξηση απαιτούμενων περιθωρίων: Ευρωπαϊκό αλλά και έντονα ελληνικό φαινόμενο

Περιθώριο 10-ετών ομολόγων έναντι γερμανικού

Πηγή: Bloomberg, JP Morgan EMBIG, Eurobank EFG

- ✓ Για επενδυτή ουδέτερο στον κίνδυνο, η πιθανότητα χρεοκοπίας του Δημοσίου έναντι των ομολογιούχων άνω του **20% στη 10-ετία** (Μετά τη σύνοδο G-20, μειώθηκε στο 21% από 23%)

	S&P	MOODY'S	FITCH
3/2009	A-	A1	A
12/2008	A	A1	A
2007	A	A1	A
2006	A	A1	A
2005	A	A1	A
2004	A	A1	A
2003	A+	A1	A+
2002	A	A1	A
2001	A	A2	A
2000	A-	A2	A-
1999	A-	A2	BBB+
1998	BBB	Baa1	BBB
1997	BBB-	Baa1	BBB
1996	BBB-	Baa1	BBB-
1995	BBB-	Baa3	BBB-
1994	BBB-	Baa3	
1993	BBB-		

Πηγή: Bloomberg

Συνεχής αναβάθμιση 1996-2003:

BBB- → A+

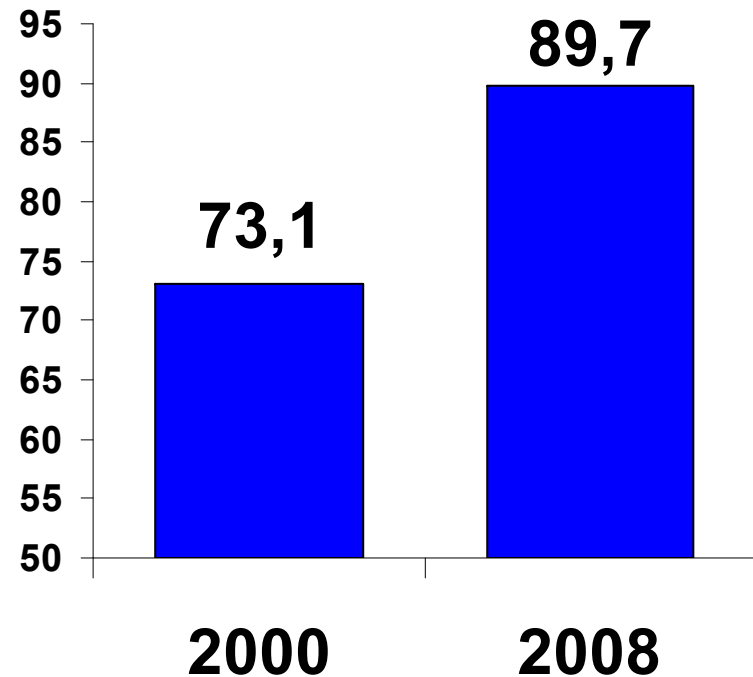
Στη συνέχεια πτώση:

- ✓ Πρώτη πτώση από S&P, Fitch το 2004
- ✓ Δεύτερη πτώση, 2009 (Ιανουάριος) από S&P λόγω των φόβων για τις επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης
- ✓ Πιθανή υποβάθμιση και από Fitch

I.2 Ραγδαία αύξηση βιοτικού επιπέδου και πραγματική σύγκλιση

- ✓ Σύμφωνα με το δείκτη **Human Development Index** του ΟΗΕ, η Ελλάδα κατατάσσεται στην **24η** θέση ανάμεσα σε **175** χώρες
- ✓ Ο δείκτης HDI είναι ένας σύνθετος δείκτης που αντικατοπτρίζει την ποιότητα ζωής, την πρόσβαση στη γνώση και την οικονομική ευρωστία κάθε χώρας
- ✓ Η Ελλάδα παραμένει, όμως, προτελευταία ανάμεσα στις ΕΕ-15, με τελευταία την Πορτογαλία

ΑΕΠ κατά κεφαλήν
PPS, ΕΕ-15=100

Μοντέλο ανάπτυξης βασίστηκε στην κατανάλωση και το δανεισμό

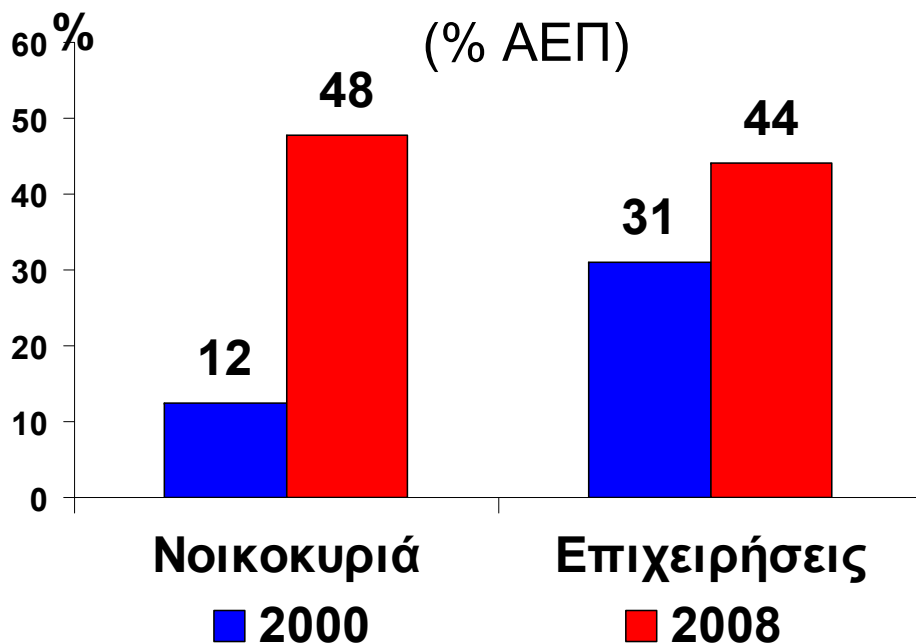
Ιδιωτική Κατανάλωση % ΑΕΠ, 2008

Ελλάδα	71,4		
Βουλγαρία	69,0	Σλοβακία	56,0
Κύπρος	66,9	Εσθονία	55,8
Πορτογαλία	66,0	Γερμανία	55,7
Λιθουανία	65,3	Ουγγαρία	53,9
Πορτογαλία	65,0	Βέλγιο	53,2
Ην. Βασίλειο	64,5	Αυστρία	53,0
Λετονία	61,5	Σλοβενία	52,5
Μάλτα	61,4	Φινλανδία	51,2
Πολωνία	60,7	Δανία	49,6
Ιταλία	58,9	Τσεχία	48,8
Ισπανία	57,6	Ιρλανδία	48,7
ΕΕ-27	57,3	Σουηδία	47,8
Γαλλία	56,9	Ολλανδία	47,2
ΕΕ-16	56,3	Λουξεμβούργο	33,4

I.2 Υψηλή η πιστωτική επέκταση

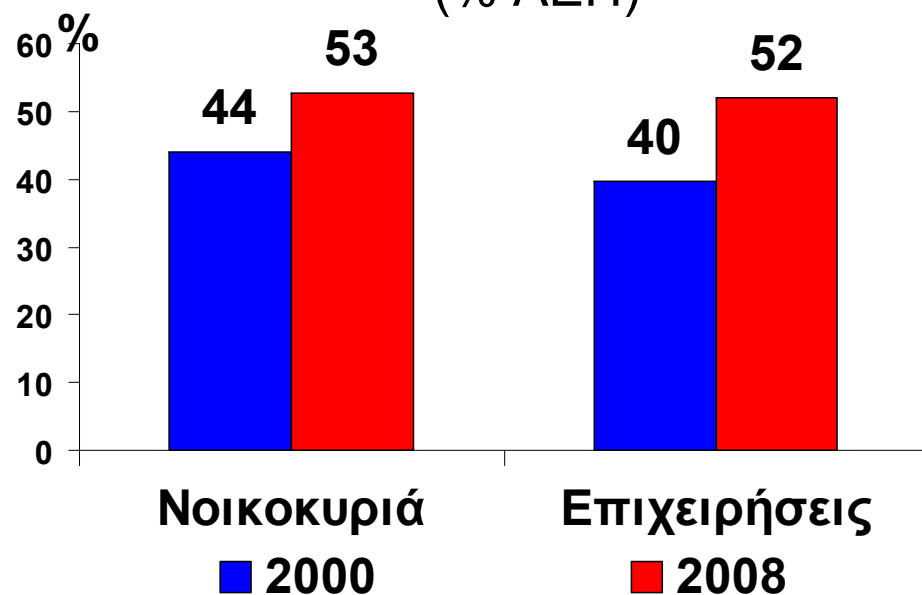
Ελλάδα

(% ΑΕΠ)

Ευρωζώνη

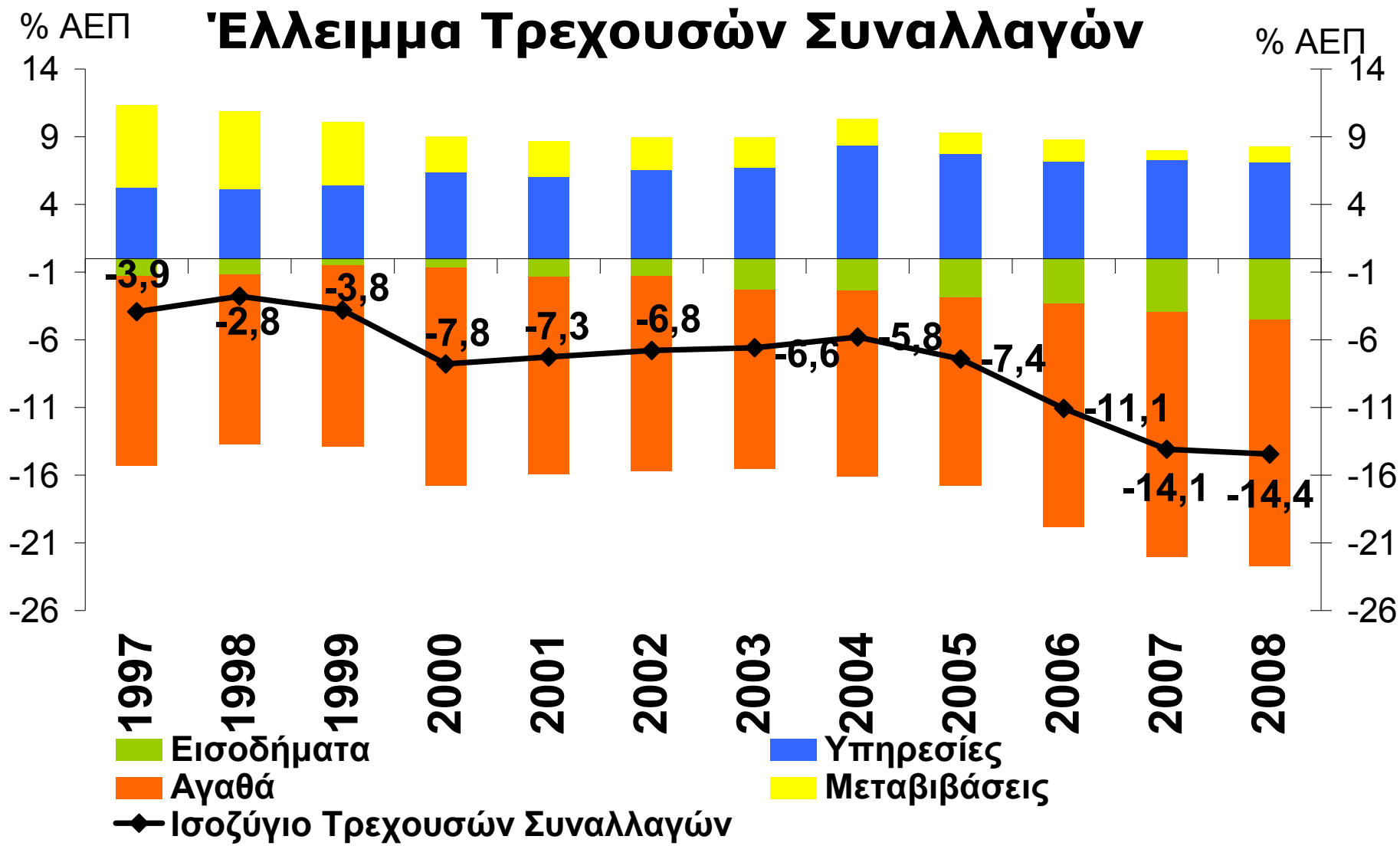
(% ΑΕΠ)

Πηγή: ΤτΕ, ECB

- ✓ Πιστωτική επέκταση προς τον ιδιωτικό τομέα* συνέκλινε προς τα επίπεδα της Ευρωζώνης με γοργούς ρυθμούς
- ✓ Το μοντέλο ανάπτυξης φτάνει στα όριά του

I.3 Ανισορροπία (i): Έλλειμμα Ανταγωνιστικότητας

1.3.i Καλπάζει το ελληνικό εξωτερικό χρέος

Το ελληνικό εξωτερικό χρέος αυξήθηκε κατά **52,4 π.μ.** του ΑΕΠ, ή 220% σε 5 χρόνια

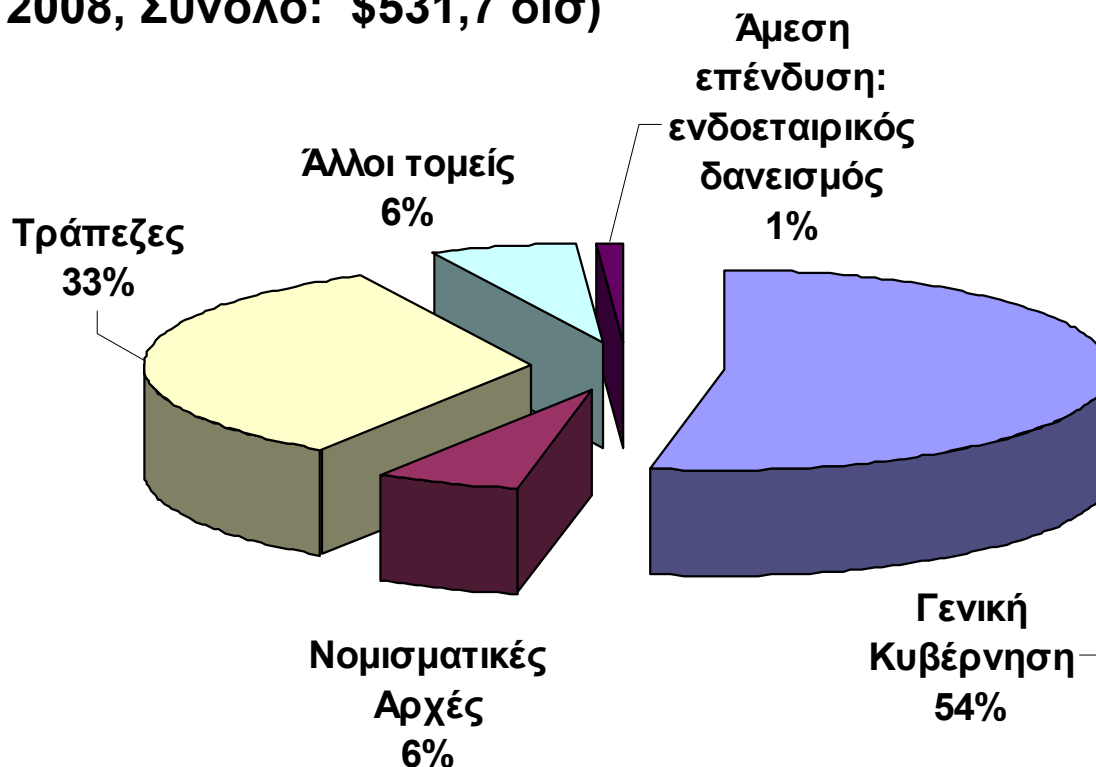
2Q 2008 : \$ 531,7 δισ : 138,2% του ΑΕΠ

2Q 2003 : \$ 166,2 δισ : 85,8% του ΑΕΠ

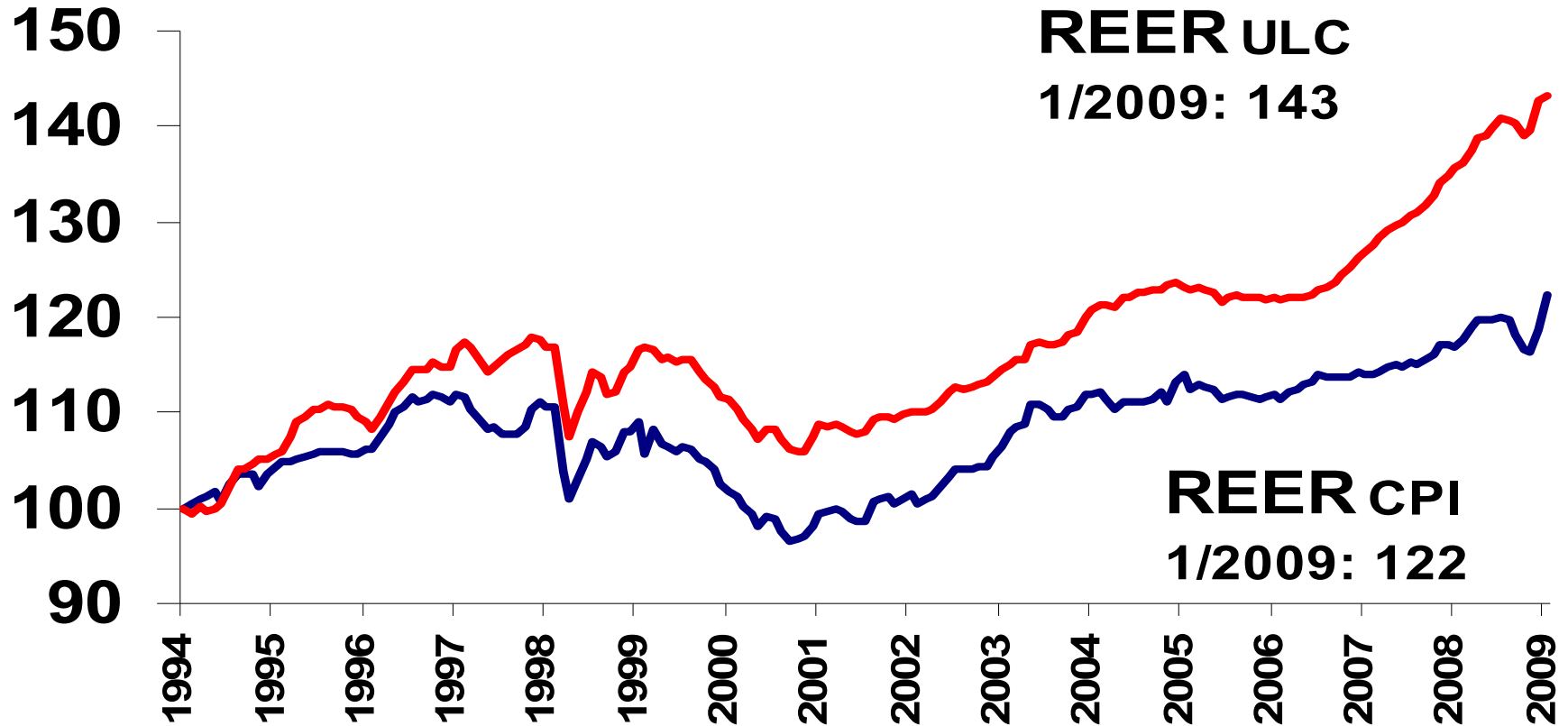
Σωρευμένα Ελλείμματα Τρεχουσών Συναλλαγών 2Q 2003 – 2Q 2008 : **49 π.μ. ΑΕΠ**

Σύνθεση Ελληνικού Εξωτερικού Χρέους

(2Q 2008, Σύνολο: \$531,7 δισ)

Ι.3.ι Επιδείνωση Ανταγωνιστικότητας Τιμών

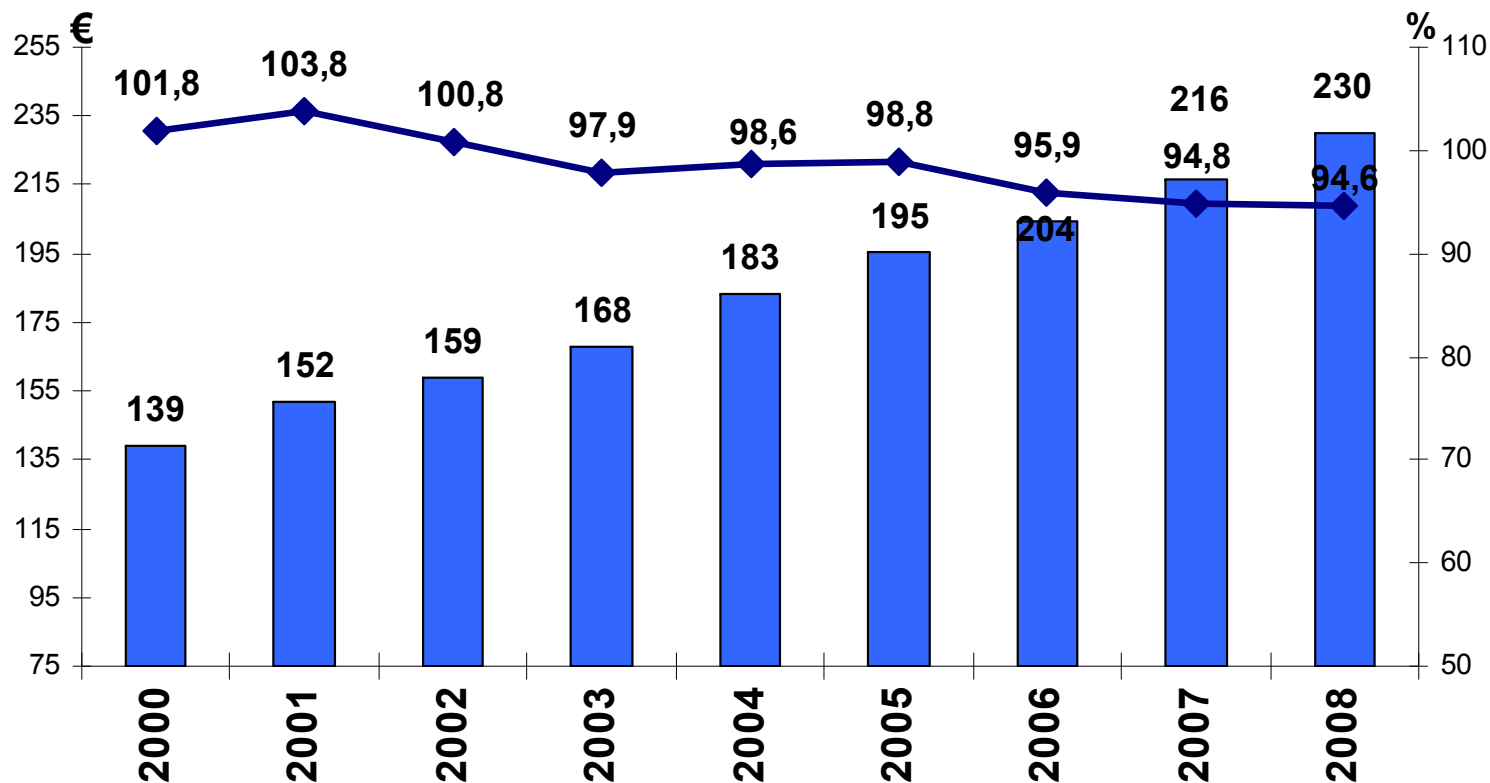
Πηγή: IMF, IFS

- ✓ Πραγματική Σταθμισμένη Συναλλαγματική Ισοτιμία: **Πολύ μεγάλη η υπερ-τίμηση**
- ✓ Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή: Κάθε μήνα στην Ελλάδα ο **πληθωρισμός υψηλότερος** της Ευρωζώνης

I.3 Ανισορροπία (ii): Δημοσιονομικά Μεγέθη

Υψηλό Χρέος Γενικής Κυβέρνησης

Η ελαφρά πτώση κρύβει χρέη νοσοκομείων, αγορές ομολόγων από ασφαλιστικά ταμεία, κλπ

■ Χρέος Γεν. Κυβέρνησης σε € (αριστερός άξονας)

◆ Χρέος ως % του ΑΕΠ (δεξιός άξονας)

ΑΕΠ 2008: € 245 δισ.

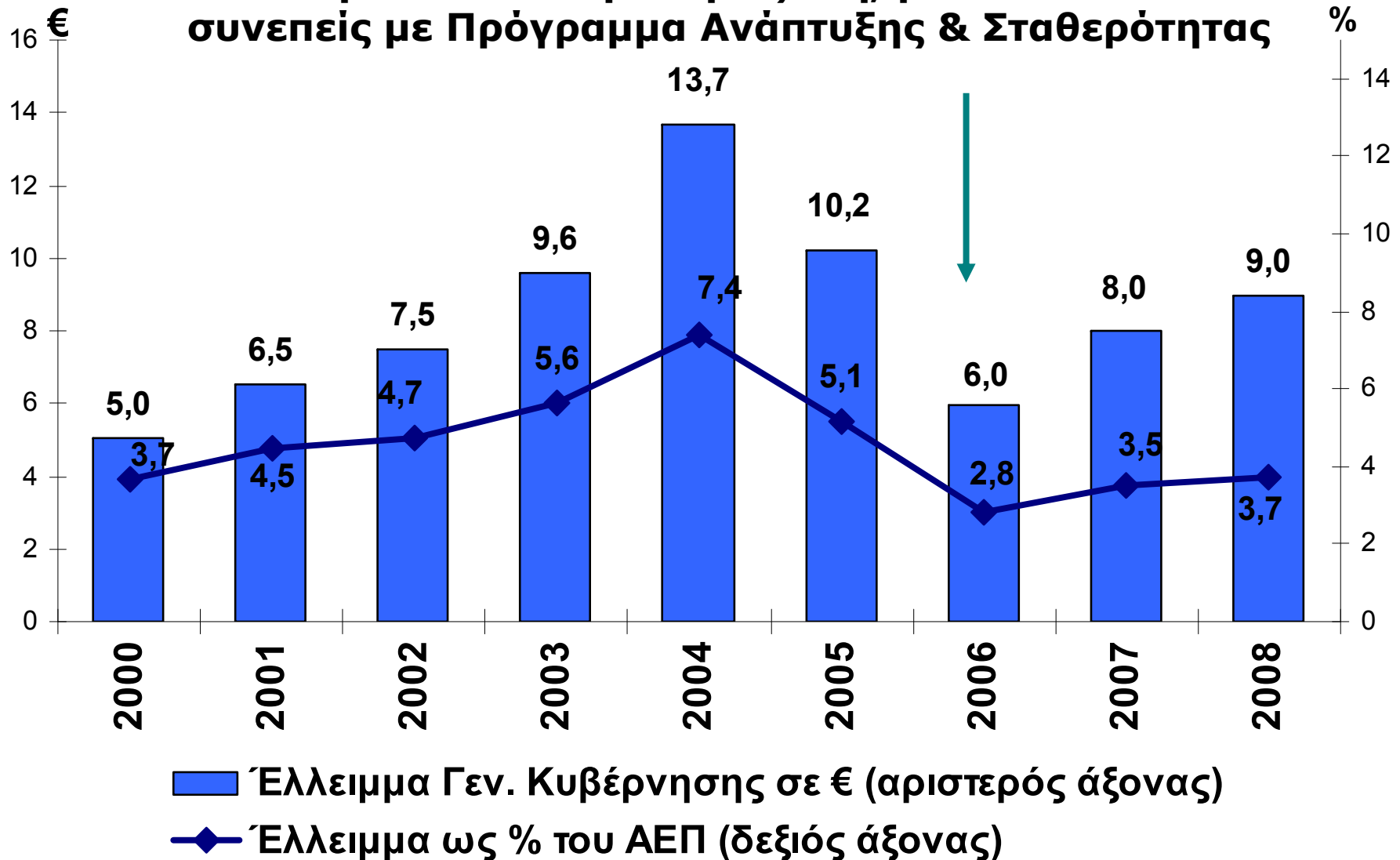
Έσοδα Γεν. Κυβέρνησης: € 98 δισ.

Δαπάνες Γεν. Κυβέρνησης (εκτός τόκων): € 97,3 δισ.

Τόκοι: € 10 δισ.

I.3.ii Υψηλό Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης

Μετά την είσοδο στην Ευρωζώνη, μόνον το **2006** συνεπείς με Πρόγραμμα Ανάπτυξης & Σταθερότητας

I.3.ii Μέγεθος Δημόσιου Τομέα

Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) 2007

Σουηδία	52,7	Κύπρος	43
Γαλλία	52,4	Τσεχία	42,6
Δανία	50,7	Σλοβενία	42,4
Ουγγαρία	49,8	Μάλτα	42,2
Βέλγιο	48,4	Πολωνία	42
Αυστρία	48,4	Βουλγαρία	41,5
Ιταλία	48,2	Νορβηγία	40,9
Φινλανδία	47,3	Ισπανία	38,8
Πορτογαλία	45,8	Λουξ/ργο	37,8
ΕΕ-15 μ.ο.	45,6	Ρουμανία	37,3
Ολλανδία	45,3	Εσθονία	35,5
Ην. Βασίλειο	44,4	Λετονία	35,5
Γερμανία	44,2	Ιρλανδία	35,4
Ελλάδα	43,7	Λιθουανία	35,2
Ισλανδία	43,1	Σλοβακία	34,6

**Δημόσιος
τομέας:**

✓ **Μικρότερος
μ.ο. ΕΕ-15**

✓ **αλλά
αναποτελε
σματικός**

Ι.3.ii Γήρανση πληθυσμού και ακόμα μεγαλύτερη μελλοντική δημοσιονομική πίεση στις συντάξεις και το χρέος

ΕΛΛΑΔΑ

	2005	2010	2015	2025	2050
Δαπάνες Υγείας (% ΑΕΠ)	5,1	5,4	5,5	5,7	6,8
Δαπάνες Εκπαίδευσης (% ΑΕΠ)	3,4	3,1	2,9	3,0	3,1
Ποσοστό ηλικιωμένων εργατών (55 – 64)	10,9	12,0	13,6	17,3	17,4
Old-age Dependency Ratio	26,8	28,0	30,3	35,8	60,4
	2007	2020	2030	2040	2060
Συνταξιοδοτικές Δαπάνες (% ΑΕΠ)	11,7	13,2	17,1	21,4	24,1

I.3 Ανισορροπία (iii): Εισοδηματικές Ανισότητες

2007		
	Ελλάδα	ΕΕ-15
S80/S20	6,0	4,9
Gini	0,34	0,30

Σε κίνδυνο φτώχειας
% εργαζομένων (2007)

	Ελλάδα	ΕΕ-15
Σύνολο	14,0%	8,0%
Άντρες	15,0%	8,0%
Γυναίκες	12,0%	7,0%

Σε κίνδυνο φτώχειας
% συνολικού πληθυσμού (2007)

	Ελλάδα	ΕΕ-15
Μετά από Κοινωνικές Μεταβιβάσεις	20,0%	17,0%
Προ Κοινωνικών Μεταβιβάσεων	24,0%	26,0%

Πηγή: Eurostat

I.3.iii Ανισότητες στην αγορά εργασίας

	Ανεργία (2008)		Απασχόληση (2007)	
	Ελλάδα	ΕΕ-15	Ελλάδα	ΕΕ-15
Σύνολο	7,7%	7,1%	61,4%	66,9%
Άντρες	5,1%	6,7%	74,9%	74,2%
Γυναίκες	11,4%	7,6%	47,9%	59,7%
Νέοι	22,1%	15,2%	24,0%	40,8%

II.

Εθνική Μεταρρύθμιση: Προτεραιότητες Πολιτικής

- 1) **Νέο μοντέλο ανάπτυξης**
- 2) **Τομείς συγκριτικών πλεονεκτημάτων και οι ελληνικοί συντελεστές παραγωγής**
- 3) **Μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων και υπηρεσιών**
- 4) **Δημοσιονομική εξυγίανση και γραφειοκρατία**
- 5) **Βελτίωση ανισοκατανομής εισοδήματος και ασφαλιστική μεταρρύθμιση**

II.1 Νέο μοντέλο ανάπτυξης ...

Απαιτείται αλλαγή του μοντέλου ανάπτυξης:

- ✓ Από το παρόν, το οποίο στηρίζεται στην εγχώρια ζήτηση (ιδιωτική και δημόσια κατανάλωση βασισμένη σε δανεισμό)
- ✓ Σε ένα νέο με δυναμικές εξειδικεύσεις σε τομείς **συγκριτικού πλεονεκτήματος** και υψηλής προστιθέμενης αξίας με στόχο την **αύξηση των εξαγωγών**

Έτσι επιτυγχάνονται **υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης** και:

- ✓ Λύνεται το πρόβλημα των ελλειμμάτων τρεχουσών συναλλαγών, του εξωτερικού δανεισμού και της υπέρ-κατανάλωσης και χαμηλής εθνικής αποταμίευσης
- ✓ Διευκολύνεται η λύση του προβλήματος των γενεών (ασφαλιστικού), των μελλοντικών δημοσιονομικών πιέσεων και των ανισοτήτων
- ✓ Θα αναγκαστεί το κράτος να γίνει πιο αποτελεσματικό

II.1 Το νέο μοντέλο ανάπτυξης ... απαιτεί εγρήγορση

Για να γίνει η στροφή, απαιτείται ενεργή πολιτική υπέρ της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας,

- ✓ Σχέδιο τόνωσης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Ελλάδας και των πεδίων δυνητικής μελλοντικής παγκόσμιας ζήτησης, αναζήτηση νέων αγορών-στόχων, συστηματική διαφημιστική εκστρατεία και διοικητική υποστήριξη εξαγωγών, διπλωματία και οικονομική πολιτική
- ✓ Βελτίωση των συντελεστών παραγωγής, π.χ. παιδεία, υγεία
- ✓ Διαρθρωτικές αλλαγές, ξεκινώντας από εκεί που μπορεί να γίνουν εύκολα, δηλαδή στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών και όχι στην αγορά εργασίας
- ✓ Αναδιάρθρωση του μεγέθους και της λειτουργίας του κράτους ώστε να διευκολυνθεί το επιχειρηματικό περιβάλλον και να μειωθούν τα ελλείμματα
- ✓ Επίλυση ασφαλιστικού
- ✓ Στη συνέχεια οι αλλαγές στην ελαστικότητα της αγοράς εργασίας, μόνον εφόσον λειτουργεί το κράτος και οι εποπτικοί φορείς του
- ✓ Η κοινωνική πολιτική ως οικονομική πολιτική

II.2 Υπάρχουν τομείς της οικονομίας που χρήζουν προσοχής;

- ✓ Η νεοφιλελεύθερη ιδεολογία απορρίπτει κάθε είδους κρατική παρέμβαση. Όμως η πλειονότητα των κρατών ακολουθεί ένα **μακροπρόθεσμο σχεδιασμό στην αναπτυξιακή τους πολιτική**, έχουν εξαγωγικούς τομείς-στόχους, και οι διπλωμάτες τους είναι οικονομικοί εκπρόσωποι
- ✓ Έχει **συγκριτικά πλεονεκτήματα** η Ελλάδα;
 - ❖ Φυσική ομορφιά, κλίμα, θάλασσα, αρχαιότητες ➤ Τουρισμός, εναλλακτικός τουρισμός, Συνδυασμός αγροτικής & τουριστικής πολιτικής
 - ❖ Μεταφορές, ιδιαίτερα στη ναυτιλία. ΣΔΙΤ βοηθούν στο οδικό δίκτυο.
 - ❖ Χρηματοοικονομικές υπηρεσίες
 - ❖ Τρόφιμα, φάρμακα
 - ❖ Κατασκευές (ΣΔΙΤ βοηθούν)
 - ❖ Μέταλλα
 - ❖ Τηλεπικοινωνίες; Νέες τεχνολογίες;
- ✓ Πόσο μπορεί να σπρώξει την **πράσινη ανάπτυξη** η Ελλάδα;
 - ❖ Περιθώρια στον χώρο της ενέργειας, δεν έχουμε επάρκεια
 - ❖ Εμπόδιο η χαμηλή τιμή του πετρελαίου, η αφθονία άνθρακα
 - ❖ Διαχείριση υδάτινων πόρων απαιτεί εθνικό σχεδιασμό

II.2 Συντελεστές παραγωγής: Μπορεί να αντιστραφεί η επιδείνωση;

- ✓ Οι επενδύσεις σε υποδομές έδωσαν ώθηση στο παρελθόν και θα συνεχίσουν και στο μέλλον λόγω της ιδιομορφίας της χώρας μας - Τα μεγάλα έργα θα συνεχίσουν να αποτελούν ατμομηχανή ανάπτυξης
- ✓ Όμως, οι υπηρεσίες αυξάνουν διαρκώς το μερίδιό τους στην οικονομική δραστηριότητα των αναπτυγμένων χωρών και η έμφαση στην παιδεία και την ποιότητά της είναι αναγκαία
 - ❖ Οι αλλαγές στην Παιδεία κοστίζουν σχετικά λίγο. Απαιτείται κυρίως αλλαγή νοοτροπίας. Είναι αδικαιολόγητοι οι πολιτικοί μας. Ο στόχος του 5% ΑΕΠ για την Παιδεία επαναλαμβάνεται από όλους, αλλά το πρόβλημα δεν βρίσκεται μόνον στη χρηματοδότηση.
 - ❖ Η καινοτομία έχει προστιθέμενη αξία, αλλά δεν δημιουργείται από ανθρώπους που δεν μαθαίνουν να σκέπτονται κριτικά
 - ❖ Η δια βίου μάθηση αποτελεί αναγκαίο συστατικό σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία που διαρκώς μεταβάλλεται
- ✓ Η υγεία ως απαραίτητο συστατικό της παραγωγικότητας
 - ❖ Η ζήτηση για υπηρεσίες υγείας αυξάνεται διαχρονικά λόγω μακροβιότητας
 - ❖ Παρά τον ανταγωνισμό από τον ιδιωτικό τομέα, η δημόσια Υγεία πάσχει
 - ❖ Νοσοκομεία δεν έχουν ακόμα ούτε διπλογραφικό σύστημα!

II.3 Μεταρρυθμίσεις στις αγορές προϊόντων & υπηρεσιών

- ✓ Η θετική διαφορά πληθωρισμού έναντι Ευρωζώνης και η ανατίμηση της πραγματικής ισοτιμίας δείχνουν το μέγεθος του προβλήματος
- ✓ Θα λυθεί αναγκαστικά από τη συγκράτηση τιμών και μισθών ή και την πιθανή αύξηση της παραγωγικότητας. Η κρίση πιθανόν να βοηθήσει, αλλά η ύφεση δεν αρκεί αφού μεγαλύτερη ύφεση έχουν και οι υπόλοιπες χώρες
- ✓ Η συχνότητα των καρτέλ στη χώρα μας υψηλή, λόγω:
 - (α) οι αγορές είναι μικρές και η συγκέντρωση μεγάλη σε πολλές από αυτές,
 - (β) Εμπόδια εισόδου στις αγορές, πολλές φορές λόγω κρατικών ρυθμίσεων
 - (γ) οι ρυθμοί καινοτομίας μικροί ώστε να δημιουργούνται νέα προϊόντα
- ✓ Σε πολλές αγορές η ύπαρξη ξένων ανταγωνιστών δεν βοηθά, αφού προτιμούν τα υπέρογκα έσοδα με μικρό μερίδιο αγοράς παρά να μειώσουν τις τιμές και να μεγαλώσουν το μερίδιο αγοράς τους. Οι περισσότεροι εξαγόρασαν ελληνικές επιχειρήσεις αντί για τη δημιουργία νέων (greenfield investments)
- ✓ Αδυναμίες στην πολιτική ανταγωνισμού:
 - (α) Πρόστιμα σε Ελλάδα και Ευρώπη θεωρούνται χαμηλά σε σχέση με ΗΠΑ
 - (β) Λίγες εταιρείες ελέγχονται σε σχέση με τον πληθυσμό και η ποιότητα των αποφάσεων είναι μικρή (έλλειψη προσωπικού), και χωρίς ποινικές ευθύνες της Διοίκησης
 - (γ) Δεν υπάρχει Ειδικό Δικαστήριο (π.χ. Αγγλία) για τις υποθέσεις ανταγωνισμού, με συνεπαγόμενη μεγάλη καθυστέρηση στις αποφάσεις
 - (δ) Δεν υπάρχουν κατοχυρωμένα προγράμματα επιείκειας

II.4 Δημοσιονομική εξυγίανση

A. Επίλυση υστέρησης εσόδων

- ✓ Πάταξη φοροδιαφυγής και παραοικονομίας, οργάνωση ελεγκτικών μηχανισμών (καρότο-μαστίγιο), μείωση υπογραφών και δύναμης ελεγκτών, διακοπή πρακτικής περαιώσεων, μεγαλύτερη χρησιμοποίηση τραπεζικού συστήματος στις πληρωμές και την έκδοση τιμολογίων

B. Εξορθολογισμός δαπανών

- ✓ Ενεργοποίηση Νόμου για Προϋπολογισμούς πολλαπλών ετών σε ΔΕΚΟ, Κεντρική Κυβέρνηση, Τοπική Αυτοδιοίκηση, αμοιβές με βάση τα κέρδη, κλπ
- ✓ Ενίσχυση Υπουργού Οικονομίας έναντι υπουργείων για αποφυγή υπερβάσεων
- ✓ Περιορισμός προσλήψεων (π.χ. 2 νέοι / 5 αποχωρούντες)
- ✓ Ιεράρχηση αποτελεσματικότητας δαπανών, ενοποίηση αμοιβών, τακτικοί έλεγχοι

II.4 Δημοσιονομική εξυγίανση

Γ. Ρυθμιστικό περιβάλλον και ανταγωνιστικότητα

- ✓ Απλοποίηση και **σταθερότητα** του φορολογικού καθεστώτος, (π.χ. αυξήθηκε το αφορολόγητο για ελεύθερους επαγγελματίες το 2007, για να καταργηθεί το 2008, να επανέλθει στις αρχές του 2009, και να καταργηθεί στη συνέχεια, ...). Η σταθερότητα είναι σημαντική στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων.
- ✓ Εξάλειψη γραφειοκρατίας (ανάμεσα σε 181 χώρες, έχουμε την **96^η θέση** στο *Ease of Doing Business!!*). Τα ΚΕΠ λειτούργησαν, ερωτηματικό για τα one-stop shops.
- ✓ Κίνητρα για εγχώριες επενδύσεις, προσέλκυση ξένων επενδύσεων εξαγωγικού προσανατολισμού.
- ✓ R&D
- ✓ Σύνδεση εκπαίδευσης με ανάγκες αγοράς
- ✓ Αξιοπιστία δημοσιονομικών μεγεθών (Η κακή μας εικόνα με τη περιβόητη δημοσιονομική απογραφή συνεχίζεται: Χειρισμός κοινοτικών κονδυλίων, πλεονάσματα ασφαλιστικών ταμείων, *swaps*, ανεξαρτησία ΕΣΥΕ, κλπ.)

Επίλυση ασφαλιστικού και εξασφάλιση μακροχρόνιας σταθερότητάς του διότι διαφορετικά θα επιλυθεί από μόνο του, επιβαρύνοντας τους ασθενέστερους: *(Αύξηση ορίων συνταξιοδότησης με κίνητρα παραμονής στην αγορά εργασίας, μείωση ποσοστών αναπλήρωσης, αύξηση παραγωγικότητας, πολιτικές αύξησης γονιμότητας, μεταναστευτική πολιτική, δυνατότητα ιδιωτικών επιπλέον εισφορών, ολοκλήρωση αναλογιστικών μελετών για όλα τα ταμεία, καταπολέμηση εισφοροδιαφυγής και μαύρης εργασίας, κλπ).*

Η κρίση επιδείνωσε το πρόβλημα εφόσον ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης μειώνεται ενώ τα πραγματικά επιτόκια αυξάνονται.

Ανακατανομή του εισοδήματος:

- ✓ Με την καταπολέμηση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής
- ✓ Μέσω βελτίωσης του συστήματος κοινωνικών παροχών – καλύτερη στόχευση ώστε η βοήθεια να φτάνει σε αυτούς που τη χρειάζονται περισσότερο
- ✓ Διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας ώστε να αυξηθεί η απασχόληση, εφόσον πρώτα οι εποπτικοί μηχανισμοί του κράτους λειτουργούν
- ✓ Συντάξεις μειώνουν τη φτώχεια
- ✓ Οι φτωχότεροι έχουν υψηλότερη ροπή προς κατανάλωση ➤ κοινωνική πολιτική γίνεται αντι-κυκλική οικονομική πολιτική.

Συμπεράσματα

- ✓ Οι αγορές δικαίως φοβούνται για το μέλλον της Ελλάδος. Η κρίση αυξάνει την πιθανότητα μακροχρόνιας στασιμότητας
- ✓ Οι ανισορροπίες έγιναν πλέον αντιληπτές: Έλλειμμα ανταγωνιστικότητας, αναποτελεσματικός δημόσιος τομέας, ασφαλιστικό σε απόκλιση και αγορά εργασίας που επιδεινώνει την ανισοκατανομή του εισοδήματος
- ✓ Αφυπνιζόμαστε και μπορούμε να τα καταφέρουμε, φτιάχνοντας μια οικονομία πιο εξωστρεφή, που να βασίζεται λιγότερο στην εγχώρια κατανάλωση και τον δανεισμό, και περισσότερο στις εξαγωγές
- ✓ Να ξεκινήσουμε τη διόρθωση εκεί που το κόστος είναι μικρό: Ένα μακροχρόνιο σχέδιο ενίσχυσης των συγκριτικών μας πλεονεκτημάτων, περισσότερος ανταγωνισμός στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών με καλύτερη εποπτεία, καλύτερη Παιδεία με αλλαγή νοοτροπίας, ένα αποτελεσματικότερο σύστημα Υγείας, λιγότερη γραφειοκρατία, βελτίωση εσόδων και δαπανών του κράτους, πάταξη της παραοικονομίας, ολική ασφαλιστική μεταρρύθμιση και όχι σε δόσεις
- ✓ Το διεθνές κλίμα συνεπικουρεί την προσπάθεια, διότι απαλύνει τις υπερβολές της αγοράς και ενισχύει την ευθύνη των Αρχών διεθνώς, χωρίς cross-country regulatory arbitrage

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ!!

Θερμές ευχαριστίες στην επιστημονική ομάδα της Διεύθυνσης Οικονομικών Μελετών & Προβλέψεων για την ερευνητική υποστήριξη

Περισσότερες ερευνητικές εκδόσεις διαθέσιμες στην ιστοσελίδα

<http://www.eurobank.gr/research>

New Europe:

Οικονομία & Αγορές:

Global Economic & Market Outlook:

Gikas A. Hardouvelis

Τριμηνιαία έκδοση για τις χώρες της Νέα Ευρώπης.

Μηνιαία έκδοση με θέματα για την ελληνική και παγκόσμια οικονομία.

Τριμηνιαία έκδοση για την ανάλυση της διεθνούς οικονομίας και των αγορών και τη χάραξη νέων επενδυτικών στρατηγικών.

